

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 500/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 181/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 181/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobcom v konaní o ochranu osobnosti vedenom na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 44 C 144/2011 proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“).

Na pojednávaní okresného súdu 6. júna 2012 oznámili svoj vstup do konania ako vedľajší účastníci na strane žalovaného spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len [REDAKOVANÉ]), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“). Na základe návrhu sťažovateľky okresný súd uznesením č. k. 44 C 144/2011-160 z 27. júna 2012 vstup oboch vedľajších účastníkov do konania na strane žalovaného pripustil. Na odvolanie sťažovateľky i žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 30. októbra 2012 v konaní sp. zn. 6 Co 420/2012 zmenil uznesenie okresného súdu tak, že vstup oboch vedľajších účastníkov nepripúšťa. [REDAKOVANÉ] proti druhostupňovému uzneseniu krajského súdu v celom rozsahu podala dovolanie, o ktorom najvyšší súd uznesením z 15. mája 2013 v konaní sp. zn. 1 Cdo 82/2013 rozhodol tak, že v časti týkajúcom sa vstupu [REDAKOVANÉ] ho odmietol a vo zvyšnej časti ho zamietol.

[REDAKOVANÉ] podaním zo 4. februára 2013 opätovne oznámila svoj vstup do konania na strane žalovaného. S tým sťažovateľka znovu nesúhlasila. Okresný súd uznesením z 29. mája 2013 pripustil vstup [REDAKOVANÉ] ako vedľajšej účastníčky do konania na strane žalovaného. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením č. k. 8 Co 421/2013-286 z 31. januára 2014 prvostupňové uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd potom uznesením č. k. 44 C 144/2011-290 z 19. marca 2014 rozhodol, že vstup [REDAKOVANÉ] do konania nepripúšťa. [REDAKOVANÉ] podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením

č. k. 8 Co 389/2014-303 z 20. novembra 2014 tak, že prvostupňové uznesenie okresného súdu potvrdil. ██████████ podala proti druhostupňovému uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom do dňa doručenia sťažnosti ústavnému súdu najvyšší súd nerozhodol. Vec je na najvyššom súde vedená pod sp. zn. 6 Cdo 181/2015.

Sťažovateľka kritizuje, že najvyšší súd „už viac ako jeden rok rozhoduje o procesnej otázke, o ktorej už raz rozhodoval... ██████████ v novom oznámení o vstupe do konania neuviedla žiadne také nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu tohto stavu. V priebehu rozhodovania o tomto novom podaní sme súdy všetkých inšancií upozorňovali na to, že v tejto procesnej otázke sa jedná o vec právoplatne rozhodnutú. Aj napriek tejto skutočnosti však súdy o tejto procesnej otázke naďalej konali a konajú, pričom pre účastníkov konania sa jedná o právne bezvýznamnú otázku. Ani žalovaný (ktorého chce ██████████ v konaní podporovať ako vedľajší účastník) neuplatnil opravné prostriedky proti nepripusteniu do konania... Dôsledkom uplatnenia opravných prostriedkov sa teda vytvoril procesný stav, že súdy rozhodujú o právach osoby, ktorá ani nie je účastníkom konania. V uvedených veciach mal dovolací súd postupovať efektívne tak, aby zabezpečil plnú ochranu práv účastníkom konania, o ktorých právach a povinnostiach sa primárne jedná. Ak všeobecné súdy (vrátane Najvyššieho súdu SR) budú takýto stav tolerovať, tak pri procesnej aktivite ██████████ (sústavne podávanie oznámení o vstupe do konania a následovne uplatnenie opravných prostriedkov) nebude možné rozhodnúť o žalobe sťažovateľa v lehote, ktorá by bola zlučiteľná s právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Osobitne namietame i dĺžku rozhodovania dovolacieho súdu o dovolaní ██████████, kedy viac ako jeden rok súd rozhoduje len o procesnej otázke, o ktorej už raz rozhodoval.“

V závere sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa ██████████ na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nekonaním Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod spis. zn.: 6 Cdo 181/2015 porušené bolo.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky prikazuje, aby vo veci vedenej pod spis. zn.: 6 Cdo 181/2015 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- €, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní o dovolaní [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu krajského súdu ako súdu druhého stupňa.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti sťažovateľky konštatuje, že ju bolo potrebné odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

Pri rozhodovaní ústavný súd vychádzal aj z charakteru dovolacieho konania, kde úlohou dovolacieho súdu je preskúmanie postupu a rozhodnutia prvostupňového,

ako aj druhostupňového súdu, pričom z hľadiska početnosti úkonov viditeľných z pohľadu sťažovateľky, napr. pojednávaní, je potrebné mať na zreteli fakultatívnosť nariadenia pojednávania dovolacím súdom na prejednanie dovolania (§ 243a ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov), ktoré spravidla ani nenariaďuje. Skutočnosť, že v posudzovanej veci nedošlo k nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom viditeľným z pohľadu sťažovateľky, ešte sama osebe neznamená, že dovolací súd bol vo veci úplne nečinný. Ústavný súd nepovažoval namietanú dĺžku dovolacieho konania od jeho začiatku (apríl 2015) do podania tejto sťažnosti (15. jún 2016) za nesúladnú s označenými právami sťažovateľky. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Aplikovateľnosť stabilnej judikatúry uvedenej v predchádzajúcich odsekoch nenarúša ani sťažovateľkou viackrát zdôraznené tvrdenie, podľa ktorého najvyšší súd rozhoduje o rovnakej otázke (pripustenie vedľajšieho účastníka) ako v konaní sp. zn. 1 Cdo 82/2013 za nezmeneného právneho a skutkového stavu. Zo skoršieho zamietavého uznesenia najvyššieho súdu z 15. mája 2013 v konaní sp. zn. 1 Cdo 82/2013 totiž zreteľne vyplýva, že najvyšší súd pri neakceptovaní procesnoprávneho nároku uplatneného [REDAKOVANÉ] vychádzal výlučne zo skutočnosti, že žalovaný ako účastník, na strane ktorého [REDAKOVANÉ] do konania ako vedľajší účastník zamýšľala pristúpiť, s jej pristúpením nesúhlasil. Najvyšší súd sa teda vôbec nevyjadroval k uplatneniu a interpretácii kritéria právneho záujmu podľa § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Keď však [REDAKOVANÉ] druhýkrát oznámila svoj vstup do konania, žalovaný svoj postoj zmenil a vyjadril súhlas s jej pristúpením do konania ako vedľajšieho účastníka na jeho strane. V následnom rozhodovacom procese o pristúpení do konania teda meritórnym a zásadným dôvodom negatívneho výsledku nebol nesúhlas žalovaného (ako to bolo pri prvom domáhaní sa vedľajšieho účasti), ale okresným súdom i krajským súdom ustálený nedostatok právneho záujmu [REDAKOVANÉ] na výsledku konania. Na podklade rekapitulovaných zistení a poznatkov ústavný súd vyhodnocuje argumentáciu sťažovateľky

o totožnosti skutkovej a právnej situácie pri prvom dovolacom konaní a pri konaní najvyššieho súdu napadnutom sťažnosťou za nedôvodnú.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania sama osebe nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv sťažovateľky, preto jej sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (podobne napr. I. ÚS 96/2011, III. ÚS 541/2011, III. ÚS 7/2015).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, lebo rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľke obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti v napadnutom konaní na najvyššom súde dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016